

Oslo, 13. Januar 2014

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 Trondheim

Høringsuttalelse til forslag til forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norsk Sau og Geit avgir med dette felles høringsuttalelse til Miljødirektoratets forslag til ny forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt.

Det vises også til vårt felles brev til Miljøverndepartementet av 18. desember 2013 hvor vi krevde at høringsforslaget ble trukket. Innholdet i brevet gjengis også i denne høringsuttalelsen, da tilsvarende argumenter taler for at flere av de foreslåtte endringer ikke bør iverksettes. Det er i høringsuttalelsen også lagt til noen ytterligere synspunkter.

Om bakgrunnen for forskriftsforslaget

I høringsbrevet fra Miljødirektoratet er forslaget til ny forskrift begrunnet i rapporten avgitt i 2011 av ekspertutvalget som vurderte erstatningsordningen for husdyr.

Ekspertutvalget foreslo enkelte strakstiltak for å forbedre gjeldende erstatningsordning. Miljødirektoratet skriver at intensjonen med forskriftsforslaget er å innarbeide strakstiltakene ekspertutvalget anbefalte i dagens erstatningsordning.

Representanter fra de tre undertegnede næringsorganisasjoner var medlemmer av ekspertutvalget, som var samstemt i sin anbefaling hva gjelder de aktuelle strakstiltak. Organisasjonene påpeker at flere av tiltakene som nå er foreslått *ikke* er i henhold til hva som ble foreslått av ekspertutvalget. Noen av forslagene i høringsuttalelsen ble ikke foreslått av ekspertutvalget, og andre forslag innebærer det motsatte av hva utvalget foreslo. Vi vil i høringen særlig påpeke at kravene til skadedokumentasjon i form av kadaverdokumentasjon er foreslått betydelig skjerpet i det forslaget til forskrift som nå er på høring, stikk i strid med ekspertutvalgets anbefaling om at kravene til skadedokumentasjon bør reduseres.

Kommentarer til forslag til ny forskrift § 2 bokstav a - husdyr

Forskriftens virkeområde er i dag avgrenset til å gjelde situasjoner der en av de fem rovviltartene; gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn fører til tap eller skade på husdyrene sau, geit, storfe og hest, samt brukshundtypene gjeterhund, vokterhund og jakthund.

Vi har i løpet av de siste årene dokumenterte eksempler på at bjørn har drept gris i innhegning og ødelagt bikuber. Våre organisasjoner mener både gris og bier må føres opp i § 2 bokstav a over hvilke husdyr som omfattes av forskriftens erstatningsbestemmelser.

Kommentarer til forslaget til ny forskrift og retningslinjer § 2 bokstav d - om normaltap

I gjeldende forskrift § 2 bokstav d er normaltapet definert til «det tap av husdyr som erfaringsmessig inntreffer i besetningen uten forekomst av rovvilt». I forslag til ny forskrift er besetningen endret til «beiteområdet».

Etter gjeldende forskrift fastsettes normaltap på det erfaringsbaserte tapet på *besetningsnivå* der hvor det er grunnlag for dette. Det er søkerens ansvar å dokumentere normaltap i egen besetning. Der slik dokumentasjon fra brukeren ikke foreligger, fastsetter erstatningsmyndigheten normaltapet på bakgrunn av generelle data i vedkommende sankelag, kommune eller region, fortrinnsvis basert på data fra Organisert beitebruk, jf. retningslinjene til gjeldende forskrift § 2 d. Organisert Beitebruk (OBB) gir godt verifiserte tall med data tilbake til 70- og 80-tallet, og er et svært godt grunnlag for å fastsette normaltap.

Med endringen legges det opp til at normaltap skal fastsettes på beiteområdenivå, og kun unntaksvis fastsettes på besetningsnivå. Den foreslåtte endring er uheldig av flere grunner, og er ikke i tråd med ekspertutvalgets vurderinger av gjeldende normaltapsbegrep.

Forslaget til endring er av Miljødirektoratet begrunnet som en følge av forslag til ny § 7. I høringsbrevet forutsettes det at sannsynliggjøring av rovvilttap i henhold til ny forskrift skal gjøres samlet for beiteområdet. Organisasjonene vil påpeke at ved søknad om erstatning må sannsynligheten for rovvilttap vurderes for den enkelte søker og vedkommende besetning, hvor relevante forhold både i besetningen (som f eks dyrehelse og dyrevelferd) og i beiteområdet (som f eks rovviltforekomst og forekomst av andre farer) skal tas i betraktning. Det er ikke adgang til å vurdere sannsynliggjøring av rovvilttap utelukkende basert på noen utvalgte omstendigheter i beiteområdet, slik forskriften med dette legger opp til. Det redegjøres nærmere for vårt syn på dette nedenfor i forslaget til ny § 7.

Organisasjonene påpeker også at fastsettelse av normaltapet - og sannsynliggjøring av rovvilttap for det tap som overstiger normaltapet er to atskilte vurderinger. Det er ingen grunn til at vurderingen av det ene forholdet på beiteområdenivå skal medføre at også det andre forholdet skal vurderes på beiteområdenivå. Organisasjonene påpeker at normaltapet ofte settes på beitelagsnivå også i dag, fordi man vurderer dette datagrunnlaget å være representativt for alle beitebrukerne i området. Sannsynliggjøring av rovvilttap skal derimot gjøres for den enkelte besetning basert på den enkelte søknad om rovviltskadeerstatning.

Når det er datagrunnlag for fastsettelse av normaltap på besetningsnivå, vil dette gi det mest korrekte grunnlaget for erstatningsutmålingen, da det også kan være grunnlag for å fastsette ulike normaltap innenfor samme beiteområde. Der det ikke foreligger historisk datagrunnlag fra OBB på egen besetning vil det være naturlig å benytte normaltapstall for hele beitelaget eller nærliggende områder.

Om normaltapet sier ekspertutvalget i rapporten side 6.8 side 33 (våre understrekinger):

«Utvalget viser til omtalen av OBB i kapittel 6.2. Normaltapet er i dagens erstatningsordning definert som det tap som erfaringsmessig inntreffer i en besetning på utmarksbeite uten forekomst av rovvilt. Utvalget konstaterer at dette begrepet fortsatt er det som best beskriver det forventede tap i en beitesituasjon uten store rovviltarter, og at det derfor er nyttig som verktøy i en fremtidig erstatningsordning. Foretakene må forventes å arbeide for at tap av alle årsaker reduseres. Det er imidlertid bare tap utover normaltapet som kan vurderes som rovvilttap uten dokumentasjon av kadaver. Det er et stort behov for å få mer kunnskap om variasjon i nivået på normaltapet, både mellom besetninger, områder og mellom år. Ekspertutvalget legger til grunn at data fra 70- og 80 tallet kan brukes som utgangspunkt for normaltap inntil kunnskapsgrunnlaget er forbedret.»

Ekspertutvalget argumenterer for at eksisterende normaltapsbegrep er mest treffende, og påpeker behovet for mer kunnskap om variasjoner i normaltap også mellom besetninger. Organisasjonene mener derfor det er lite hensiktsmessig at Miljødirektoratet foreslår å gå vekk fra det utgangspunkt at normaltap skal vurderes for den enkelte søker på besetningsnivå.

Konklusjon:

Forskriften og retningslinjene til § 2 d må ikke endres, dagens bestemmelse om at normaltap som utgangspunkt skal fastsettes på besetningsnivå videreføres.

Kommentarer til forslaget til nye retningslinjer til forskriften § 4

Det er foreslått nye retningslinjer til erstatningsforskriften § 4, i samsvar med Høyesteretts dom av 10. oktober 2012 (Kleiva-dommen). Det er organisasjonenes syn at dommen krever politiske avklaringer om hvilken utstrekning det kan kreves fravikelse fra etablerte beiteområder og andre kostnadskrevende tiltak grunnet etablert rovviltbestand, uten at det ytes økonomisk kompensasjon til husdyreier.

I henhold til Kleiva-dommen kan svært inngripende og kostnadskrevende tiltak som i hovedsak må bekostes av husdyreier selv, stilles som vilkår for å få erstattet tap av husdyr innenfor områder med etablert rovdyrbestand. Organisasjonene mener Høyesteretts dom innebærer at gjeldende rett står i et uavklart - og langt på vei motstridende - forhold til de nedfelte prinsipper og forutsetninger i vår rovviltpolitikk, slik dette kom til uttrykk i Høyesteretts dom i Rendalssaken (Rt. S. 2006 s. 1105, avsnitt 34):

«Vår rovdyrpolitikk bygger på den oppfatning at den enkelte borger ikke skal påføres omkostninger ved påført skade eller tiltak for å forebygge skade. Staten yter etter villtoven § 12a full erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir skadet av rovvilt. I tillegg kommer de årlige bevilgninger til forebyggende tiltak.»

Med Kleiva-dommen pålegges derimot dyreeier en omfattende tiltaksplikt i tilfeller hvor det er gitt tilbud om tilskudd som forutsetter avvikling av eget utmarksbeite. Dette gjelder også når tilskuddet kun dekker en mindre del av dyreeiers kostnader forbundet med tiltaket, og selv om det er knyttet betydelig usikkerhet til varigheten av den alternative løsningen. Dommen innebærer i realiteten avståelse fra beiterett uten erstatning.

Kleiva-dommen skaper en uklar grense mellom statens ansvar for å finansiere forebyggende tiltak og dyreeiers egen tiltaksplikt. Dyreeiere med utmarksbeite i prioriterte rovviltområder vil løpe en stor risiko for å miste retten til erstatning for rovdyrtap, dersom det er gitt tilbud om tilskudd til tiltak som forutsetter avvikling av eget utmarksbeite. Resultatet er at dyreeier kan måtte avse egen beiterett eller investere i andre omfattende tiltak – uten rimelig kompensasjon. Denne rettstilstanden er ikke i samsvar med Høyesteretts uttalte forutsetning i Rendalsdommen om at *«vår rovdyrpolitikk bygger på den oppfatning at den enkelte borger ikke skal påføres omkostninger ved påført skade eller tiltak for å forebygge skade.»*

Organisasjonene mener det etter dette er et prekært behov for å avklare og styrke retten til erstatning for utgifter til forebyggende tiltak, tap av beiterett og annet næringstap i rovviltutsatte områder. Det vises også til Bondelagets brev av 4. desember til klima- og miljøminister Tine Sundtoft om behovet for at erstatningsvern for rovvilttap i større grad følger ekspropriasjonsrettslige prinsipper. Det bør gis erstatning for næringstap i rovdyrutsatte områder, herunder ekstra utgifter til inngjerding, gjeting, tidlignsanking, forsinket beiteslipp, flytting av dyr til nye beiteområder og andre forebyggende tiltak. Erstatningsforskriften § 4 om gjennomføring av forebyggende tiltak som vilkår for erstatning står i nær sammenheng med behovet for bedre kompensasjon til dyreeier for denne type tap og kostnader. Det er uheldig å endre retningslinjene til forskriften § 4, uten at det er foretatt en politisk vurdering av om Kleiva-dommen representerer en rimelig rettstilstand i tråd med de politiske føringer og oppfatninger som vår rovviltpolitikk er basert på.

Regjeringen skriver i sin regjeringsplattform side 60 at *«Regjeringen vil sikre levedyktige bestander av de store rovviltartene i henhold til rovviltforliket, og søke å redusere konfliktnivået.»*

For å redusere konfliktnivået og skape en aksept for rovviltbestander i norsk natur, er nettopp de forhold som regulerer erstatning av tap av stor betydning. Det har lenge vært politisk enighet om at det er storsamfunnet som skal bære den økonomiske byrden av vedtatt rovviltpolitikk, og det oppleves sterkt urimelig at den enkelte gårdbruker skal måtte tåle store kostnader til forebyggende tiltak for ikke å miste retten til rovviltskadeerstatning. Dyreeiere er med dette satt sjakk matt, til syvende og sist innebærer dette et tap av næringsgrunnlag uten erstatning.

Organisasjonene krever for øvrig at det utarbeides en *ny erstatningsbestemmelse* for grunneiere/husdyrholdere innenfor yngleområder for rovdyr, hvor disse sikres erstatning for deres fulle økonomiske tap etter ekspropriasjonsrettslige prinsipper. Regelverket må sikre husdyrholdere en valgtrett til å kreve at staten erstatter deres fulle økonomiske tap ved å måtte oppgi husdyrholdet, eventuelt at staten erstatter alle ekstra kostnader fullt ut ved fortsatt husdyrhold, jf. ovennevnte brev av 4. desember fra Norges Bondelag.

Konklusjon:

Det er påkrevet med en politisk vurdering i hvilken grad det kan kreves økonomiske oppofrelser av enkelte dyreeier for å være i posisjon til rovviltskadeerstatning. Endring av retningslinjer til § 4 må avvente en slik vurdering.

Kommentarer til forslag til ny forskrift § 7 (erstattes dagens § 8)

Forslag til ny forskrift § 7 (samsvarer med någjeldende forskrift § 8) og medfølgende kommentarer til bestemmelsen legger opp til at det fastsettes nye, kumulative vilkår for å anse alt tap over normaltapp som erstatningsberettiget grunnet rovvilt. Forslaget innebærer at det innføres bestemte kriterier (§ 7 a-d) som må foreligge *i tillegg til* den alminnelige sannsynlighetsovervekt (§ 7 e) for å anse alt tap over normaltapp som tapt til rovvilt. Dette vil til sammen føre til *økte* beviskrav sammenliknet med dagens forskrift, hvor det ikke oppstilles bestemte vilkår som må foreligge, men hvor det skal foretas en vurdering av de samlede omstendigheter.

Det oppstilles også *økt* krav til nettopp kadaverdokumentasjon (forslag § 7 bokstav b: «*påvist regelmessig rovviltskade på husdyr i beiteområdet i beitesesongen*») som et *vilkår* for å anse alt tap utover normaltapp som tapt til rovvilt. I dag sier forskriften at slik kadaverdokumentasjon kun er en av mange omstendigheter som *kan bidra til* å sannsynliggjøre tap til rovvilt. Når krav til slik kadaverdokumentasjon endres til å bli et *vilkår* som må være oppfylt for at alt tap utover normaltapp skal erstattes som rovvilttap, innebærer dette at kravet til slik skadedokumentasjon *øker* – ikke at det *reduseres*.

I tillegg kreves det også *regelmessig* påvist rovviltskade *i et beiteområde i beitesesongen*. Dersom dette innebærer at det må være gjentakende (regelmessig) kadaverdokumentasjon i beiteområdet innenfor én sesong, vil dette også være en klar økning i kravet til kadaverdokumentasjon, stikk i strid med ekspertutvalgets anbefaling.

Organisasjonene bemerker også at forslaget til ny forskriftsbestemmelse er utarbeidet rett i forkant av lagmannsrettens dom i den såkalte Krokann-saken, avsagt av Frostating lagmannsrett 4. november 2013. Dommen er rettskraftig. De foreslåtte endringene er ikke i samsvar med dommen:

I retten fikk husdyreier medhold i at erstatningsmyndigheten ikke kan legge slik avgjørende vekt på manglende kadaverfunn i det aktuelle beiteområdet i beitesesongen, når de øvrige omstendigheter sannsynliggjør rovvilttap. Lagmannsretten fant på dette grunnlag at vedtaket

var ugyldig fordi det ikke var foretatt en sannsynlighetsvurdering basert på de samlede omstendigheter. Lagmannsretten slår fast:

«Det ble ikke foretatt en tilstrekkelig bred vurdering av årsaksfaktorer som kunne forklare NNs tap, eventuelt kunne elimineres som lite sannsynlige. Det gjelder blant annet om normaltappstallene var representative det året og om det forelå spesielle forhold ved driftsforholdene, ved besetningen eller ved beitebruken, som for eksempel vaksinerings og tilsyn. Bevisførselen har vist at det ikke er holdepunkter for at det forelå noen ekstraordinære forhold som kunne forklare et såpass stort tap utover normaltappet for NN i 2008.»

Saksøker i den aktuelle saken ville ikke fått oppfylt sin rett til full erstatning for tap utover normaltapp dersom forvaltningens sannsynlighetsvurdering skulle vært gjennomført i henhold til forslaget til ny forskrift § 7. Situasjonen var at det ikke var påvist rovdyrskade i form av kadaverfunn i hans beiteområde i den aktuelle beitesesong, og vilkåret nedfelt i bokstav b var således ikke oppfylt. Dette var også forvaltningens begrunnelse for avslag, på tross av at det forelå en rekke andre omstendigheter av betydning for bevisvurderingen som sannsynliggjorde rovvilttap.

Forslaget til ny § 7 vil sementere den forvaltningspraksis som Krokann-saken var et eksempel på, en forvaltningspraksis retten slo fast at er ugyldig. Når lagmannsrettens dom sier at en sannsynlighetsvurdering må bero på en helhetsvurdering av en rekke årsaksfaktorer, og ikke kan betinges av at noen utvalgte forhold må foreligge, blir det feil å oppstille slike bestemte omstendigheter som vilkår i bokstav a-d for å anse alt tap utover normaltapp som tapt til rovvilt.

Om sannsynlighetsovervekt

Organisasjonene vil også påpeke at dyreeier i henhold til naturmangfoldloven § 19 har rettskrav på erstatning for hele det tap som det kan etableres sannsynlighetsovervekt for at skyldes rovvilt. Etter organisasjonenes syn er det derfor ikke rettslig adgang til å oppstille fire kumulative vilkår (bokstav a-d i § 7) i tillegg til vilkåret i bokstav e om at det ikke er etablert sannsynlighetsovervekt for at andre konkrete tapsårsaker som kan forklare tap utover normaltapp.

Bokstav e sier at det ikke må foreligge andre tapsårsaker for tap utover normaltapp som samlet sett fremstår som mer sannsynlige enn rovvilttap, og dette er heller ikke bestridt fra organisasjonenes side. Er det sannsynlig at det er andre tapsårsaker, utløses ikke rett til erstatning. Men dersom det ikke er sannsynlighetsovervekt for andre tapsårsaker enn rovvilt for det tapet som overstiger normaltappet, må det logisk nok være sannsynlighetsovervekt for rovvilttap – med rettskrav på erstatning.

Det må derfor være slik at hvis f eks § 7 bokstav b ikke er oppfylt, kan det fortsatt være sannsynlighetsovervekt for at alt tap utover normaltapp skyldes rovvilt – hvilket tilsvarer

saksforholdet i Krokann-dommen hvor det ikke kunne etableres sannsynlighetsovervekt for at det foreligger andre tapsårsaker enn rovvilt for tap utover normaltapsnivå.

At forskriftsforslaget her legger et galt rettslig utgangspunkt for sannsynlighetskravet tyder også forslaget til retningslinjer på, når det i omtalen av forskriften § 7 punkt e står:

«Der erstatningsmyndighetene med stor grad av sikkerhet kan utelukke andre tapsårsaker enn rovvilt kan dette vektlegges ved vurderingen.»

Hvilken grad av sannsynlighet mener Miljødirektoratet kreves når det her står at man må med stor grad av sikkerhet kunne utelukke andre tapsårsaker enn rovvilt? Det gjelder ikke noe annet enn alminnelig sannsynlighetsovervekt verken den ene eller andre veien, og disse forhold må rent logisk være komplementære:

- Dersom det er alminnelig sannsynlighetsovervekt for at tap over normaltap skyldes andre tapsårsaker enn rovvilt, innvilges ikke erstatning
- Dersom det *ikke* er alminnelig sannsynlighetsovervekt for at tap over normaltap skyldes andre tapsårsaker enn rovvilt, etableres samtidig en sannsynlighetsovervekt for at det *er rovvilt* som er tapsårsak, og erstatning innvilges.

Videre står det i forslag til nye retningslinjer at dersom det foreligger slik stor grad av sikkerhet kan utelukke andre tapsårsaker, kan dette vektlegges i vurderingen. Dette er også et feil rettslig utgangspunkt, da dyreeier i henhold til naturmangfoldloven § 18 har rettskrav på erstatning for hele det tap hvor det oppstilles alminnelig sannsynlighetsovervekt for at rovvilt er tapsårsak. Er det etablert sannsynlighetsovervekt for rovvilttap skal erstatning innvilges, og er ikke gjenstand for en slik kan-vurdering av forvaltningen.

Kommentarer til kriterier foreslått i § 7 bokstav a-e

Det påpekes også at de vilkår oppstilt i bokstav a-d ikke vil forenkle saksbehandlingen i forvaltningen eller gjøre erstatningsutmålingen mer forutsigbar, da flere av de avgjørende vilkår hver for seg også reiser uklare og skjønnsmessige spørsmål.

Hva er *fast* bestand av rovdyr i bokstav a? I hvor stor utstrekning i et yngleområde regnes bestanden å være «fast», tatt i betraktning at rovdyr benytter seg av store arealer?

Og er det egentlig adgang til å oppstille et vilkår om *fast* bestand av rovdyr i et område for å oppnå full erstatning, dersom det i den aktuelle beitesesongen faktisk har vært tilhold av rovdyr som gjør skade? Det vises eksempelvis til erfaringene med ulv i Gudbrandsdalen de to siste beitesesongene som har gjort stor skade i flere besetninger. Det er ikke fast bestand av ulv i de aktuelle beiteområdene i Gudbrandsdalen, men det vil være åpenbart uriktig å oppstille et vilkår om dette som kan utelukke de berørte dyreeiere fra full erstatning for hele sitt tap.

Og hva menes med *regelmessig* påvist rovviltskade *i et beiteområde i beitesesongen*, slik bokstav b krever? Betyr det at én eller to påvisninger i løpet av beitesesongen ikke er tilstrekkelig fordi det ikke kan sies å etablere en regelmessighet?

Organisasjonene mener det i en sannsynlighetsvurdering også må trekkes inn erfaringer og kadaverundersøkelser fra *tidligere år*, da det må anses som viktig kunnskap og erfaring å trekke inn i vurderingen i områder med fast rovviltbestand.

Det er organisasjonenes syn at gjeldende bestemmelse i forskriften § 8 står i et bedre samsvar med rettskravet om full erstatning nedfelt i naturmangfoldloven § 19. Gjeldende bestemmelse vil ved en praktisering i henhold til lagmannsrettens dom i Krokann-saken, med en sannsynlighetsvurdering basert på de samlede omstendigheter, gi et bedre grunnlag for mest mulig korrekt erstatningsutmåling. Problemet i Krokann-saken var ikke at gjeldende forskrift ikke er tydelig nok, men at forvaltningen ikke fulgte dens ordlyd og tilhørende retningslinjer.

Forslaget med å oppstille et utvalg av selektive kriterier for full erstatning vil stå i veien for en sannsynlighetsvurdering hvor de samlede omstendigheter tas i betraktning, slik loven krever og lagmannsrettens dom i Krokann-saken gir en instruksjon på. Forslaget er heller ikke i henhold til kravet til alminnelig sannsynlighetsovervekt som må følges.

Organisasjonenes mener gjeldende forskrift er langt bedre egnet til å ivareta retten til full erstatning for rovvilttap enn forslaget fra Miljødirektoratet til ny forskrift.

Konklusjon:

Forslaget til ny § 7 er ikke i samsvar med retten til full erstatning i naturmangfoldloven § 19, og må forkastes. Gjeldende forskrift § 8 må videreføres.

Med hilsen

Nils T. Bjørke
Norges Bondelag

Tone Våg
Norsk Sau og Geit

Merete Furuberg
Norsk Bonde og Småbrukarlag

Kopi:

- Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug, Postboks 8007 Dep. 0030 Oslo
- Klima- og miljøminister Tine Sundtoft, Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo
- Stortingets næringskomite, Stortinget, 0026 Oslo
- Stortingets energi- og miljøkomite, Stortinget, 0026 Oslo
- Rovviltnemnda i region 1, c/o Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59, 4001 STAVANGER

- Rovviltnemnda i region 2, c/o Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604, 3007 DRAMMEN
- Rovviltnemnda i region 3, c/o Fylkesmannen i Oppland, Serviceboks, 2626 LILLEHAMMER
- Rovviltnemnda i region 4, c/o Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
- Rovviltnemnda i region 5, c/o Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034, 2306 HAMAR
- Rovviltnemnda i region 6, c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Postboks 2600, 7734 STEINKJER
- Rovviltnemnda i region 7, c/o Fylkesmannen i Nordland, Moloveien 10, 8002 BODØ
- Rovviltnemnda i region 8, c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105, 9291 TROMSØ